

ENVELLIMENT I HABITATGE: LES NECESSITATS RESIDENCIALS DE LA GENT GRAN A CATALUNYA

Jordi Bosch i Meda

IX SETMANA D'ESTUDIS URBANS
HABITATGE I SOCIETAT:
NOVES DEMANDES, NOUS INSTRUMENTS
Lleida, octubre 2006

ENVELLIMENT I HABITATGE

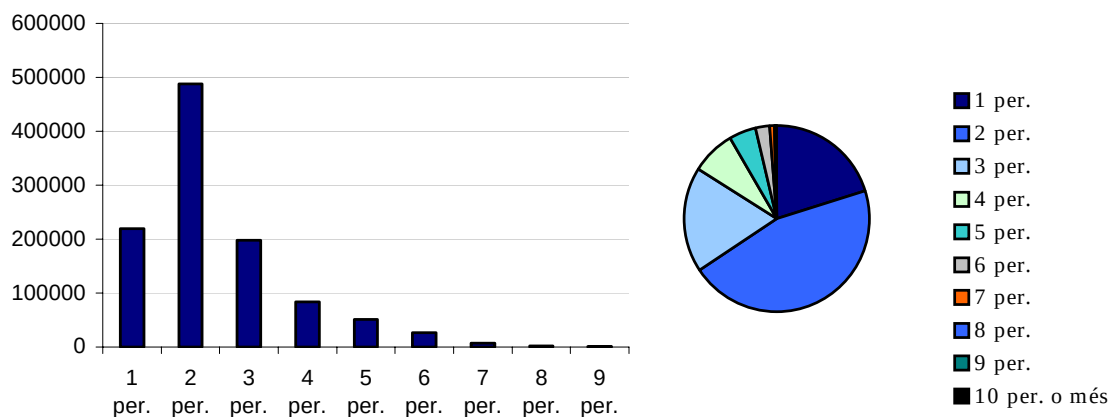
Aspectes generals del problema de l'habitatge i la gent gran

- Desconeixement de l'abast del problema entre la gent gran: la necessitat d'estudi per col·lectius.
- Evolució demogràfica - procés d'envelliment i sobreenvelliment.
- Degradació d'un segment del parc d'habitatges i manca de rehabilitació.
- Les necessitats econòmiques, socials i assistencials de l'envelliment: pobresa i dependència front els canvis de rols en la família (reducció del suport informal).
- La mudeesa social de les necessitats de la gent gran.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

Gràfic: Població de 65 anys i més segons nombre de components de la llar. Catalunya, 2001.

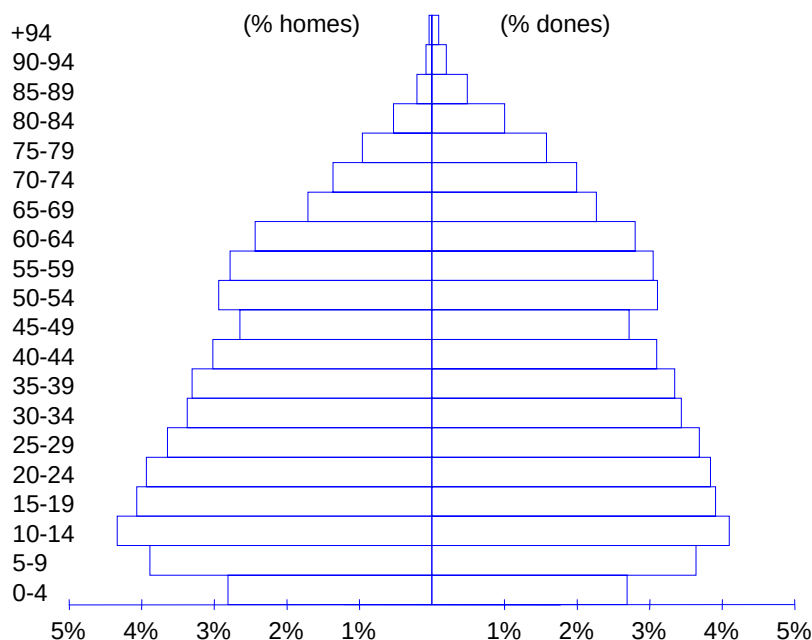

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística. Cens 2001

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

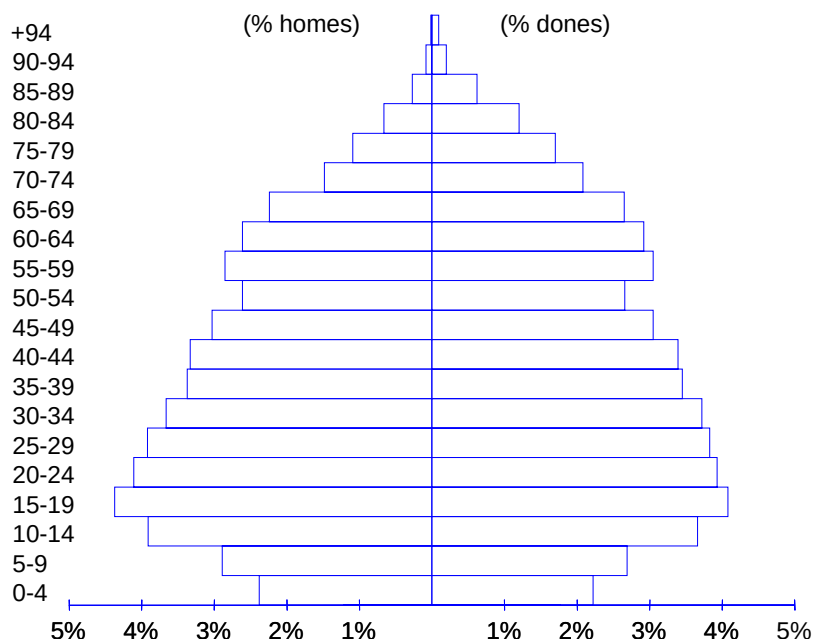
Piràmide de població. Any 1986. Catalunya.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

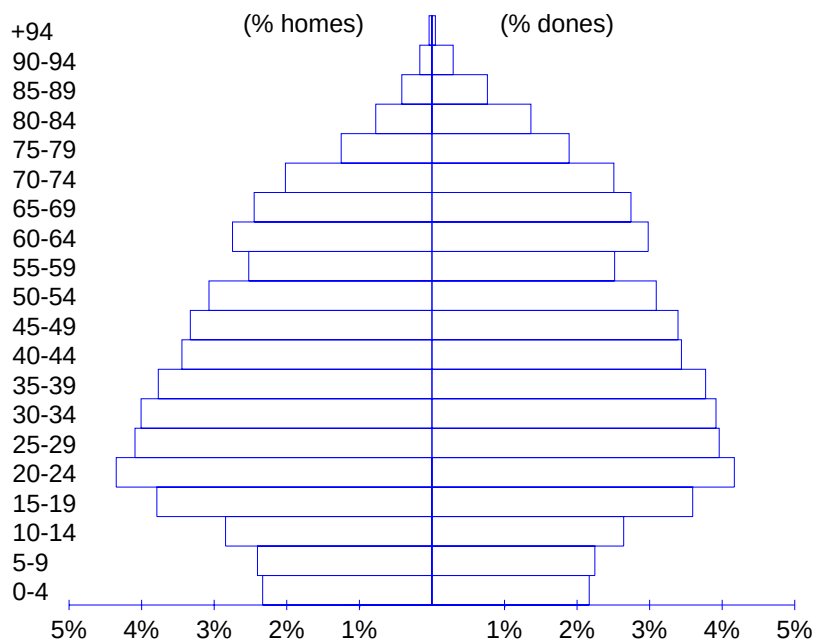
Piràmide de població. Any 1991. Catalunya.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

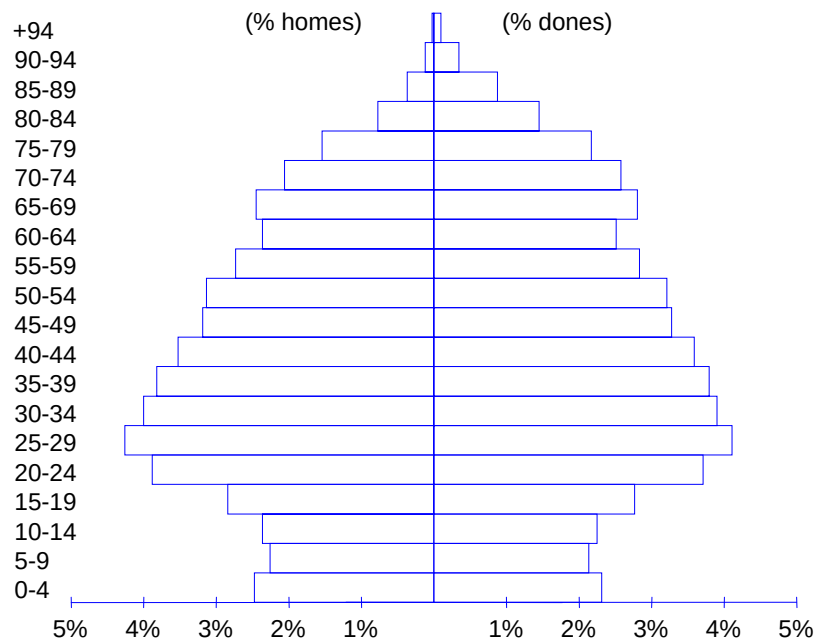
Piràmide de població. Any 1996. Catalunya.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

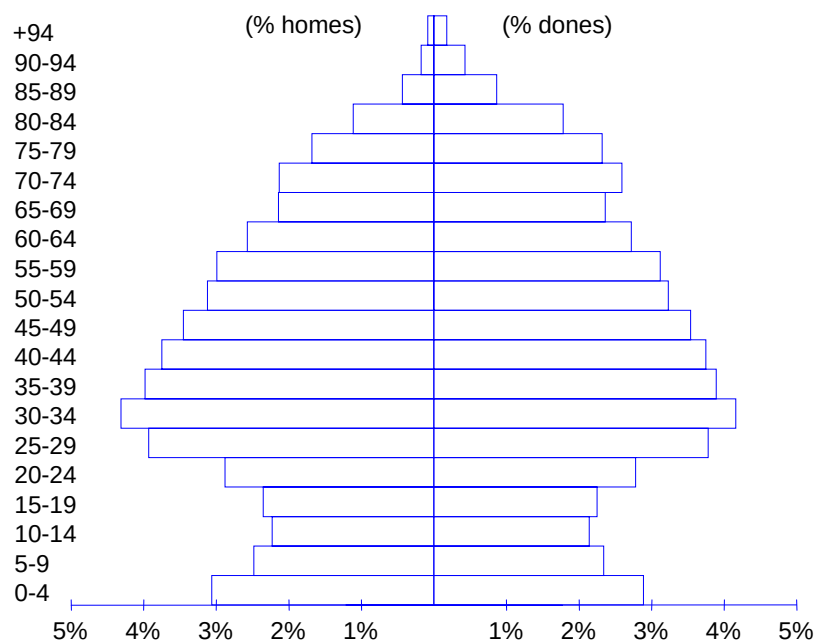
Piràmide de població. Any 2000. Catalunya.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

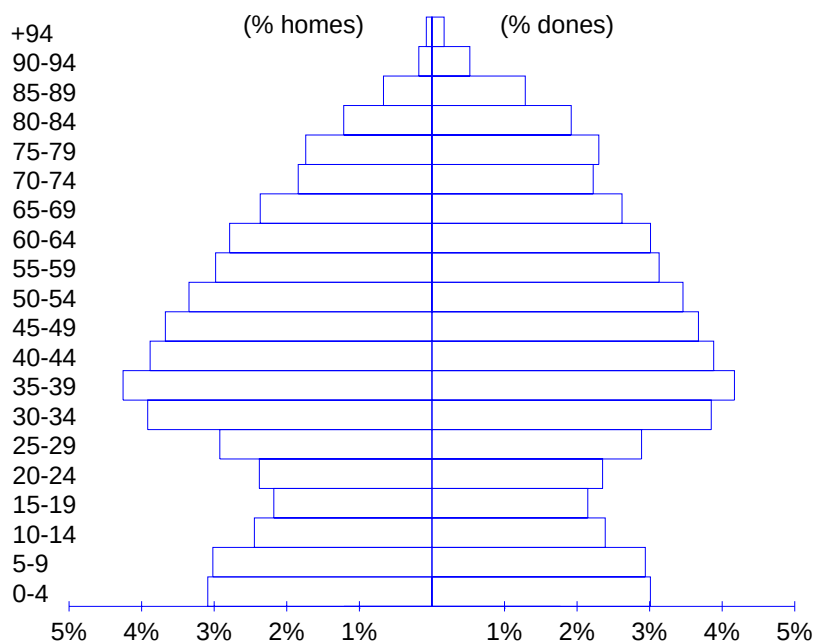
Piràmide de població. Any 2005. Catalunya.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

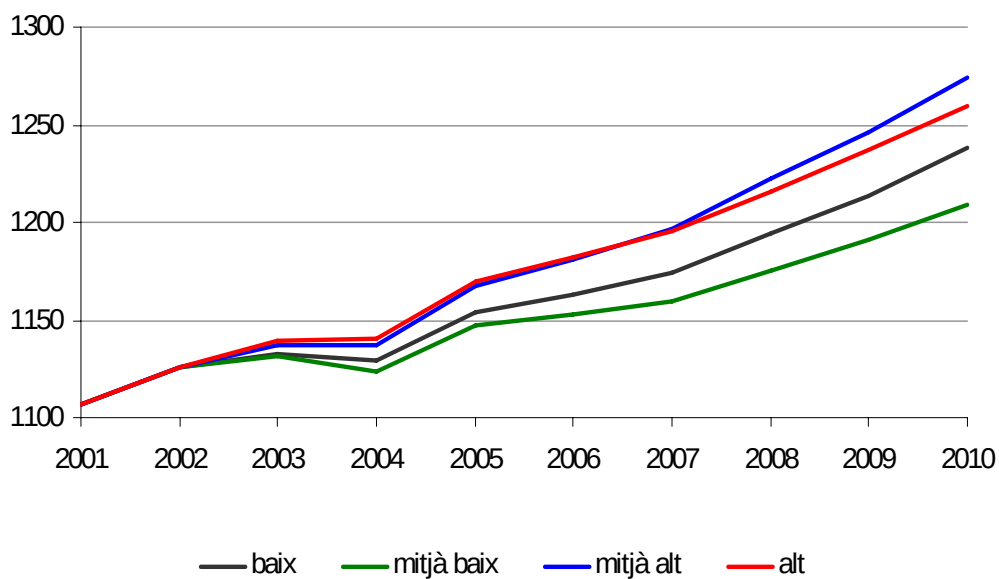
Piràmide de població. Any 2010. Catalunya. Escenari tendencial

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

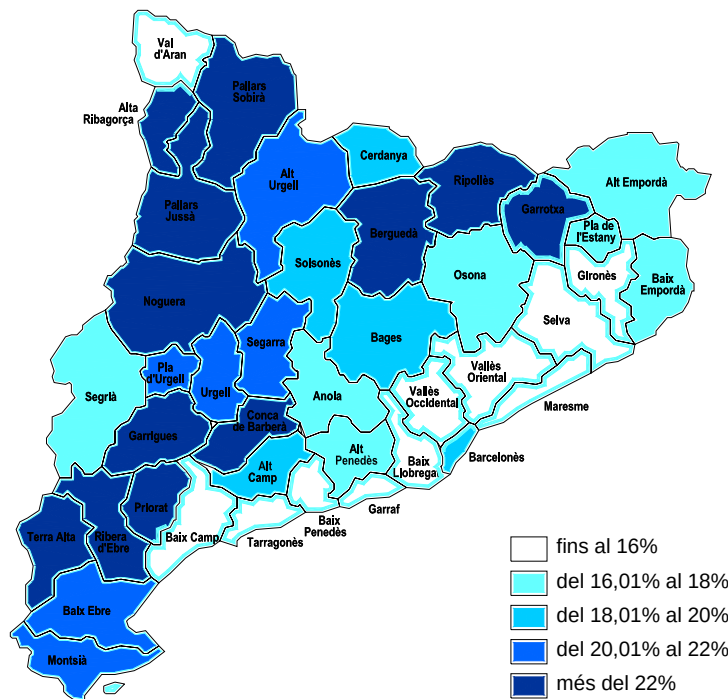
Gràfic. Evolució de la població de 65 anys i més segons diferents escenaris. Catalunya. 2001-2010

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

Mapa: Percentatge de població de 65 anys i més per comarques. Catalunya 1996.

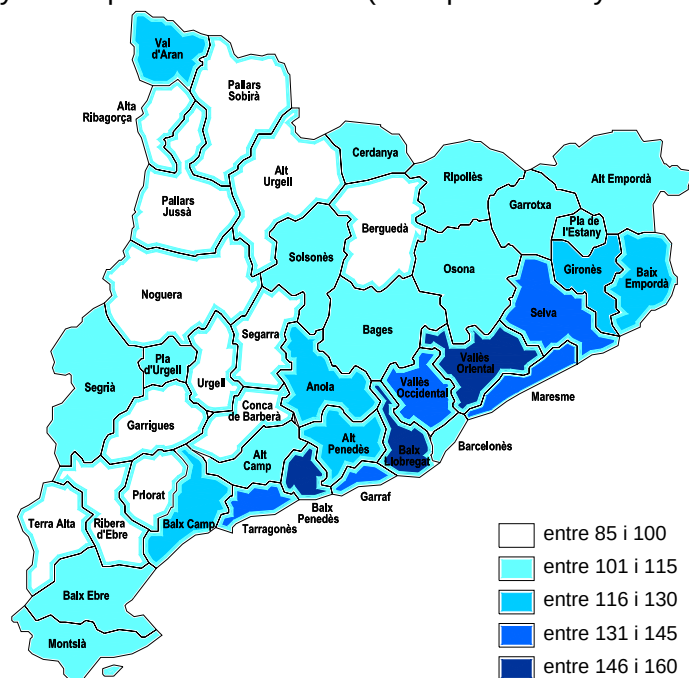

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut d'Estadística de Catalunya.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

Mapa: Variació de la població de 65 anys i més per comarques a Catalunya en el període 1996-2010. (base població any 1996=100)

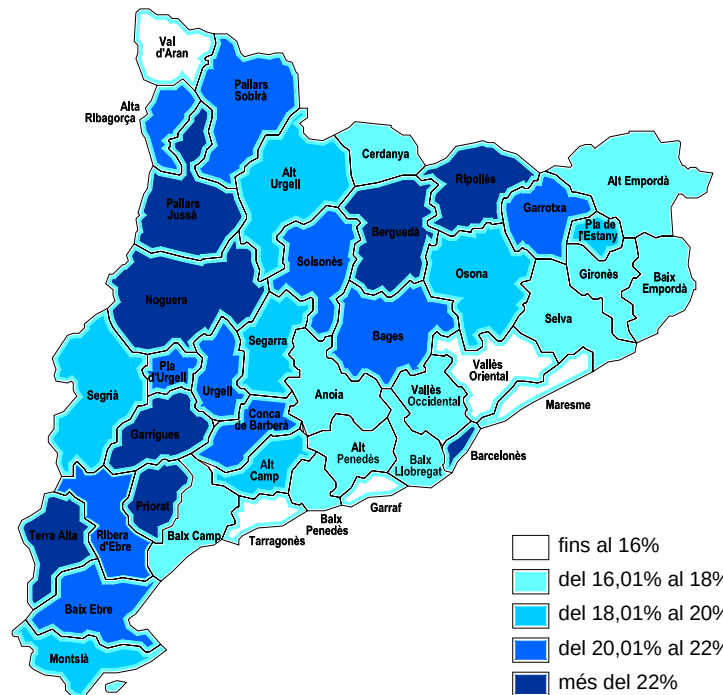

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut d'Estadística de Catalunya.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

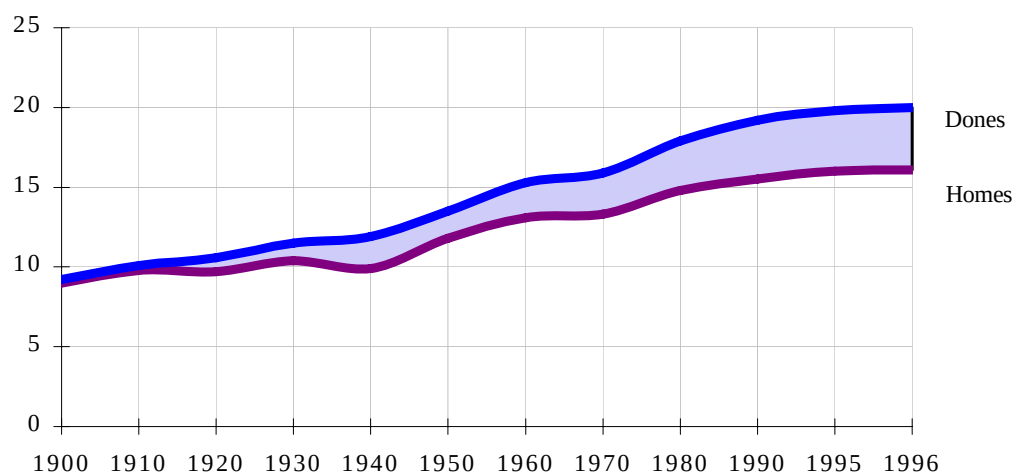
Mapa: Percentatge de població de 65 anys i més per comarques a Catalunya. Projeccions per l'any 2010.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

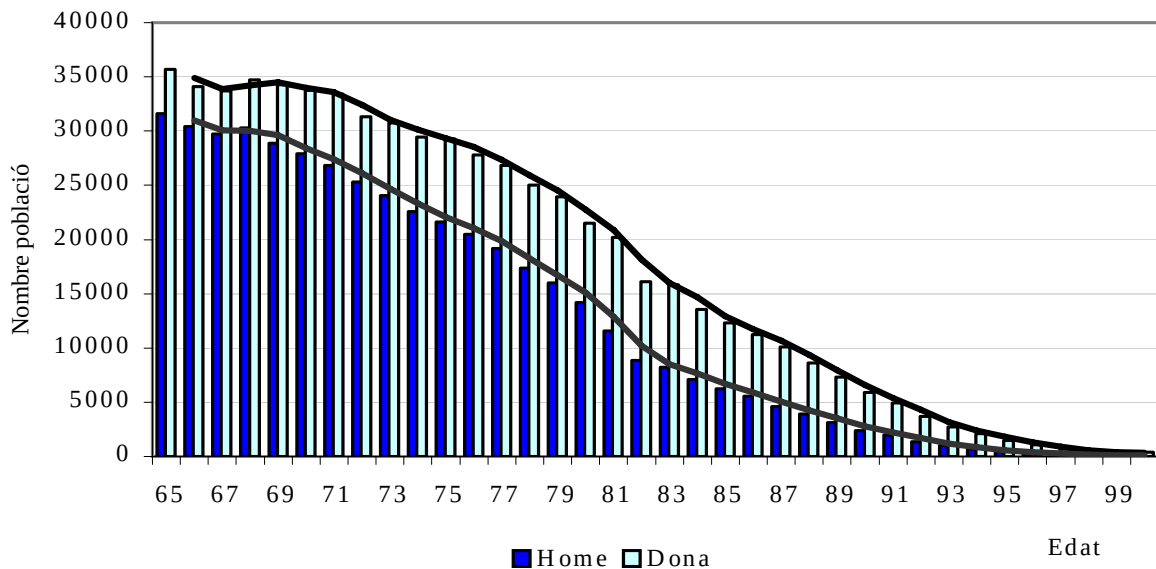
Gràfic: Esperança de vida als 65 anys per sexes. Espanya, 1900-1996.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

Gràfic: Nombre absolut de població per sexes i edat. Catalunya 2001.

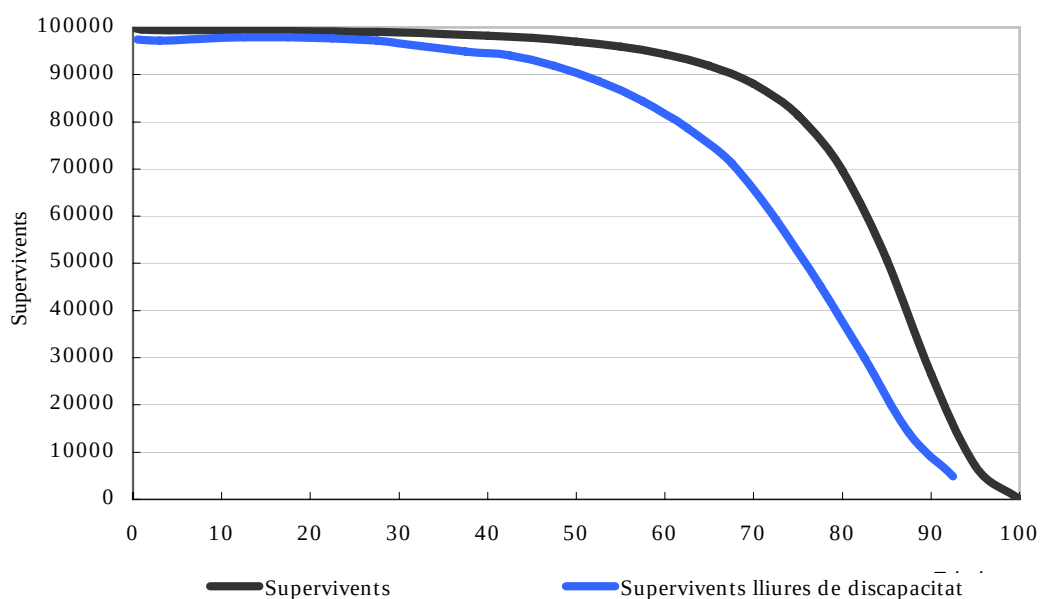

Font: Elaboració pròpia segons dades del Cens 2001

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

Gràfic: Dones supervivents totals i supervivents lliures de discapacitat a Espanya, 1999.

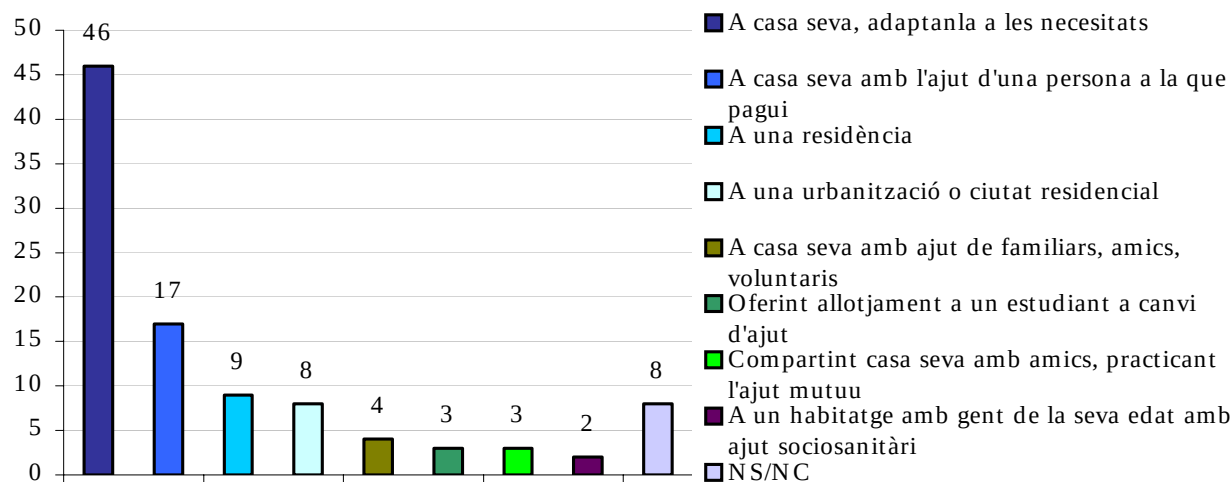

Font: elaboració pròpia segons dades de l'IMSERO (2002a) Informe 2002. Las personas mayores en España.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

Gràfic: Percentatge sobre el total de les expectatives sobre la forma de residència desitjada en la vellesa al marge de les ajudes familiars. Espanya, 1998.

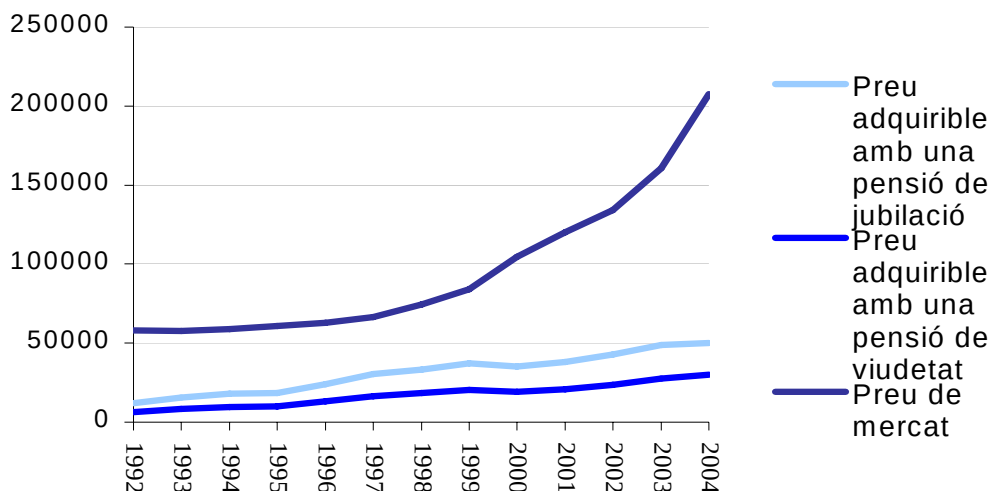

Font: Enquesta CIS 1998: La soledat en las personas mayores.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

Gràfic: Accessibilitat econòmica d'una persona amb pensió de jubilació o de viduitat per la compra d'un habitatge. Catalunya 1992-2004.

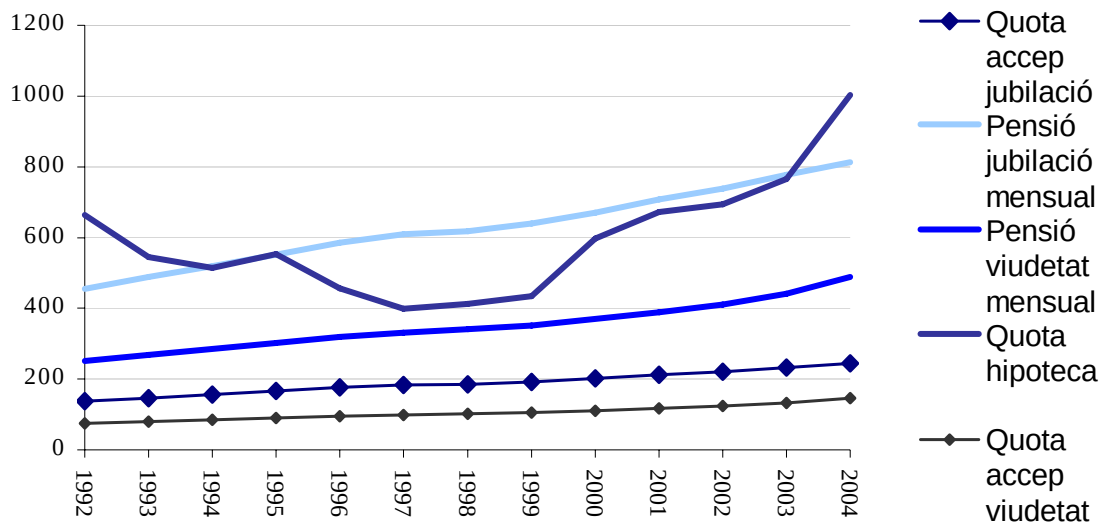

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del INSS, INE, BBVA, Direcció General d'Arquitectura d'Habitatge i Ministeri de Foment.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

Gràfic: Comparació del esforç respecte una pensió de jubilació o viduitat amb una quota mensual d'hipoteca de mercat. Catalunya 1992-2004.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del INSS, INE, BBVA, Direcció General d'Arquitectura d'Habitatge i Ministeri de Foment.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

Taula: Accessibilitat econòmica a l'adquisició d'un habitatge nou per una llar encapçalada per un major de 65 anys i més. Catalunya, 2004.

	Pensió jubilació	Pensió jubilació pondera.	Pensió viduitat	Pensió viduitat ponderada
Ingressos mensuals	812,85	1.097,35	488,41	659,35
Renda mensual destinada a habitatge (30%)	243,86	329,20	146,52	197,81
Preu de mercat d'un habitatge de 80 m2	207.453	207.453	207.453	207.453
Preu mitjà habitatge nova construcció Eur/m2	2.593,16	2.593,16	2.593,16	2.593,16
Quota mensual de la hipoteca	1.003	1.003	1.003	1.003
Quota mensual acceptable	243,86	329,20	146,52	197,81
Import total hipoteca acceptable	58.320	78.960	35.040	47.280
Preu màxim acceptable d'un habitatge de 80m2	50.213	67.983	30.169	40.707
Preu mitjà acceptable Eur/m2	627,66	849,78	377.11	508.83

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del INSS, INE, BBVA, DGAH i Ministeri de Foment.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

Síntesi demogràfica

- **En qualsevol dels escenaris**, l'envelliment anirà en augment fins més enllà de l'any 2015 en bona part degut a l'entrada en la jubilació dels **immigrants procedents de la resta d'Espanya** arribats majoritàriament en els anys seixanta i setanta.
- En el període 2001-2015, simultàniament un gran efecte paral·lel de **sobreenvelliment**, és a dir, un augment de la població de 80 anys i més (i de les llars unipersonals).
- **Feminització** de la vellesa (sobretot en els trams d'edats superiors als 75 anys).
- Territorialment, mentre en el període 1975-2000 l'envelliment anava associat a fenòmens de despoblament de les comarques pirinenques i de l'interior de Tarragona, en els propers anys es donarà, conjuntament, un rejuveniment d'aquestes amb un fort creixement de **l'envelliment de l'Àrea Metropolitana, comarques del voltant i litoral**.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

Síntesi econòmica

- Al voltant **d'un terç de la gent gran els ancians en situació de pobresa**.
- La pobresa entre la població major de 64 anys s'identifica sobretot amb les **dones, les llars unipersonals i els més grans**, els majors de 75-80 anys.
- L'augment previst de la població de 65 anys i més suposa **un increment de la població en risc** susceptible de patir penúries econòmiques.
- **L'accés a l'habitatge** suposa a la majoria de les llars de gent gran **un esforç impossible** per a les seves economies, especialment desproporcionat si parlem de **llars unipersonals** o amb **pensions de viduïtat**.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Context demogràfic, socioeconòmic i assistencial de la vellesa a Catalunya

Síntesi assistencial-residencial

- Per a què l'ancià pugui viure dignament a casa seva, **no només necessita d'un habitatge adient**, sinó que també necessita dels serveis assistencials i sanitaris escaients (**dependència i soledat**).
- El sistema **d'atenció a la dependència** es recolza fonamentalment en l'anomenat **suport informal**. Un **preocupant futur**: sobreenvelliment i canvi de rols.
- La discapacitació afecta aproximadament **un terç** dels grans, d'entre els quals, **al voltant del 65%** veuen limitades les seves facultats per a "**desplaçar-se fora de la llar**" (l'accessibilitat).

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya

Estudi de les condicions residencials

- Antiguitat de l'edifici
- Estat de conservació de l'edifici
- Instal·lacions i serveis de l'habitatge
- Accessibilitat i existència d'ascensor a l'edifici
- Règim de tinença
- La superfície de l'habitatge

Metodologia

- Explotació del Cens del 2001.
- Projeccions de població d'IDESCAT.

ENVELLIMENT I HABITATGE

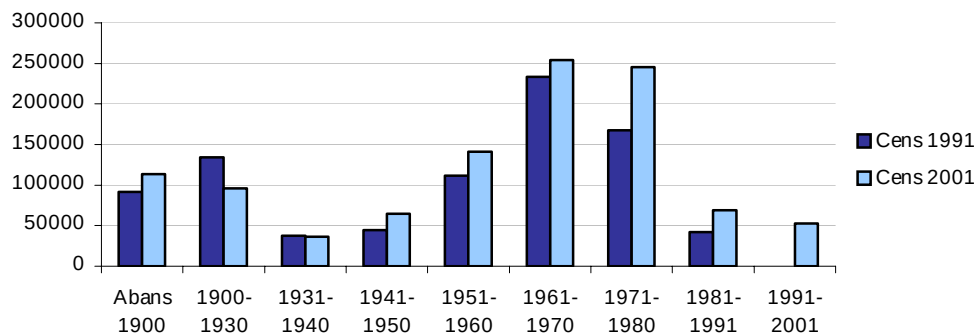
Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Antiguitat de l'edifici

Taula: Antiguitat mitja dels edificis segons grups d'edat de la persona de referència de la llar. Catalunya 2001.

	De 16 a 64 anys	65 anys i més	Total
Antiguitat mitja	12,82	29,78	17,36

Gràfic: Evolució de l'antiguitat dels habitatges de la població de 65 anys i més. Catalunya 1991-2001.

En valors absoluts.

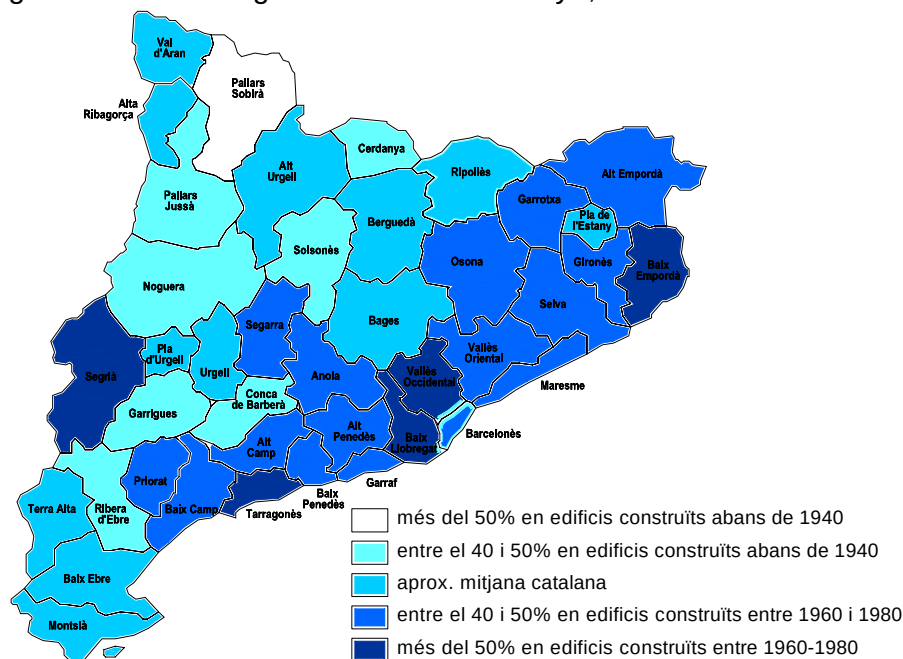

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE.
Cens 1991 i 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Antiguitat de l'edifici

Mapa: Comarques segons percentatge de població de 65 anys i més i antiguitat dels habitatges on viuen. Catalunya, 2001.

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE.
Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

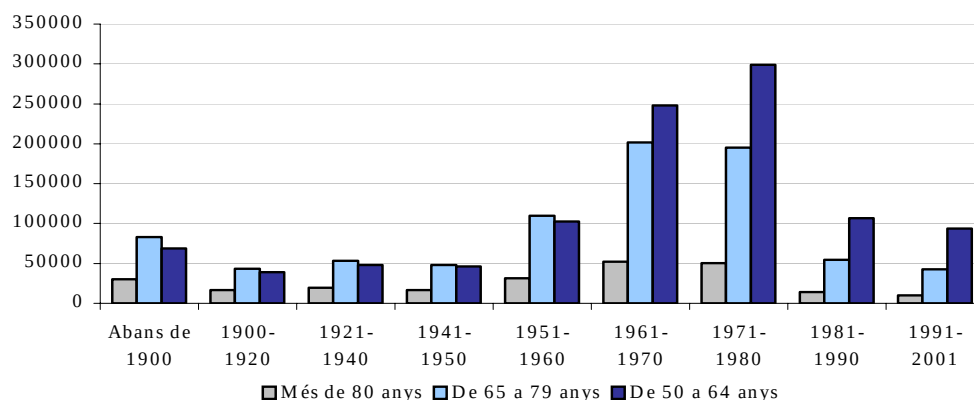
Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Antiguitat de l'edifici

Taula: Antiguitat mitja dels edificis segons grups d'edat de la persona de referència de la llar. Catalunya 2001.

	Població de 50 -64	Població de 65-79	Població de 80 i més
Antiguitat mitja	20,34	28,52	34,05

Font: Elaboració pròpia segons dades del Cens 2001

Gràfic: Població per grups d'edat segons antiguitat de l'habitatge Catalunya 2001.

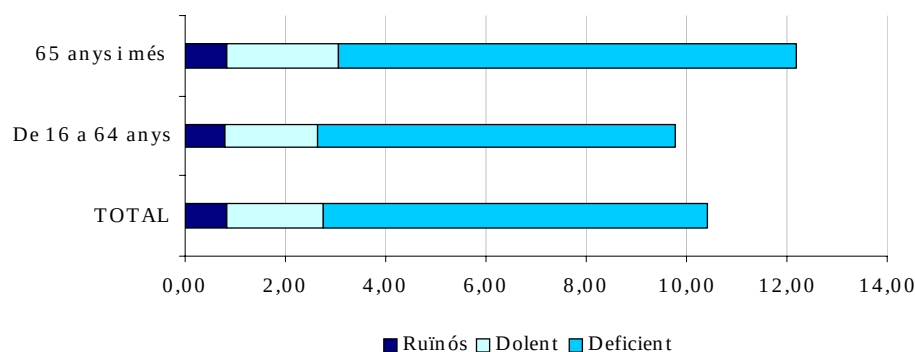

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE. Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Estat de conservació de l'edifici

Gràfic: Percentatge de llars segons grups d'edat de la persona de referència i estat de conservació dels edificis. Catalunya 2001.

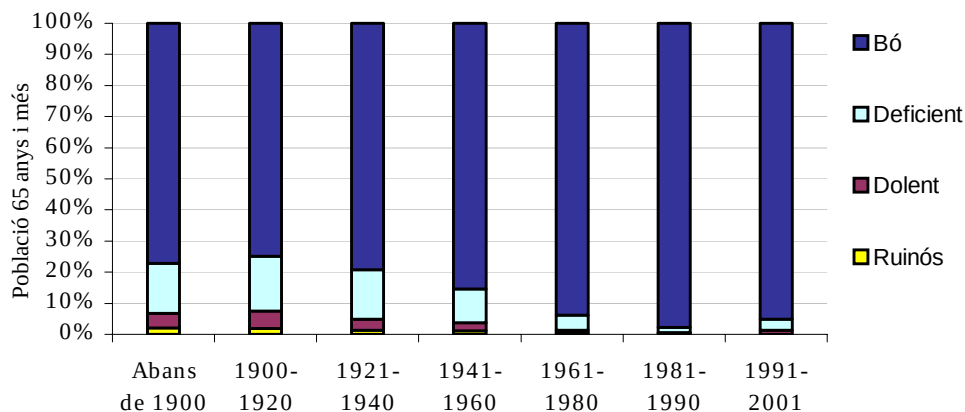

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE. Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Estat de conservació de l'edifici

Gràfic: Percentatge de població de 65 anys i més segons estat de l'edifici i antiguitat. Catalunya 2001.

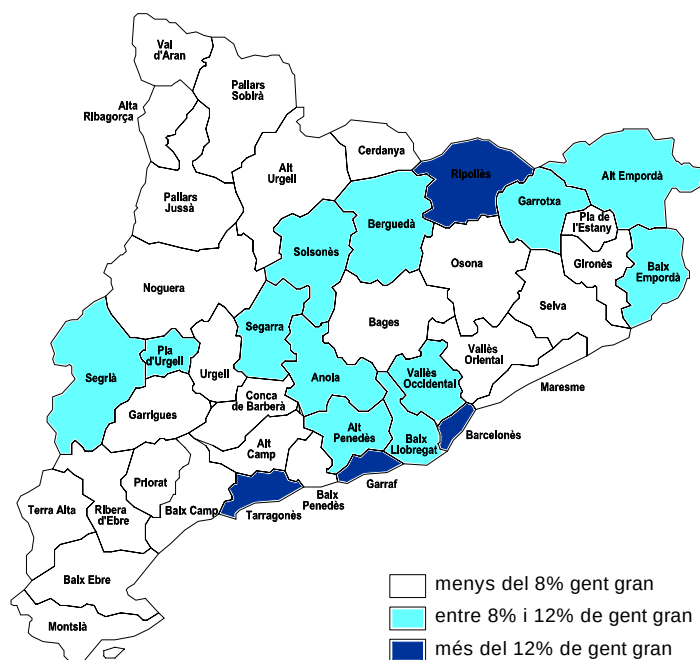

Font: Elaboració pròpia segons dades del Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Estat de conservació de l'edifici

Mapa: Comarques segons percentatge de població de 65 anys i més que viu en edificis amb algun tipus de deficiència en la seva conservació. Catalunya 2001.

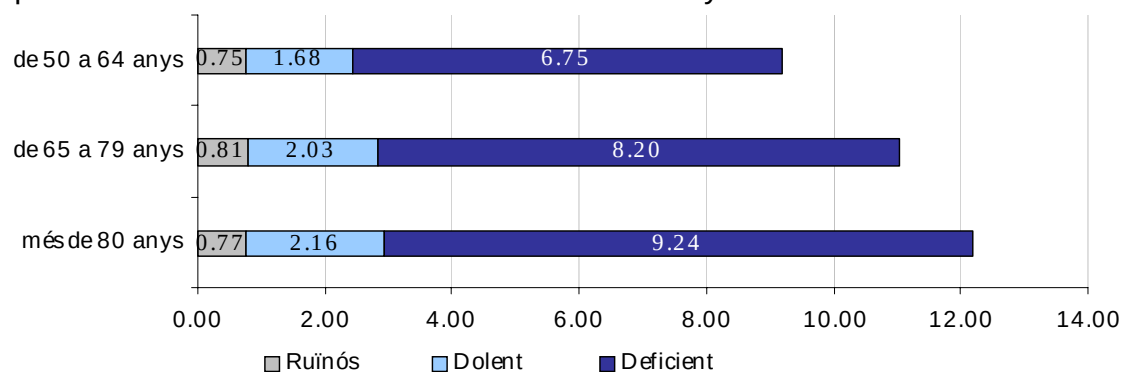

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE. Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Estat de conservació de l'edifici

Gràfic: Percentatge de població segons grups d'edat que viu en edificis amb algun tipus de deficiència en la seva conservació. Catalunya 2001.

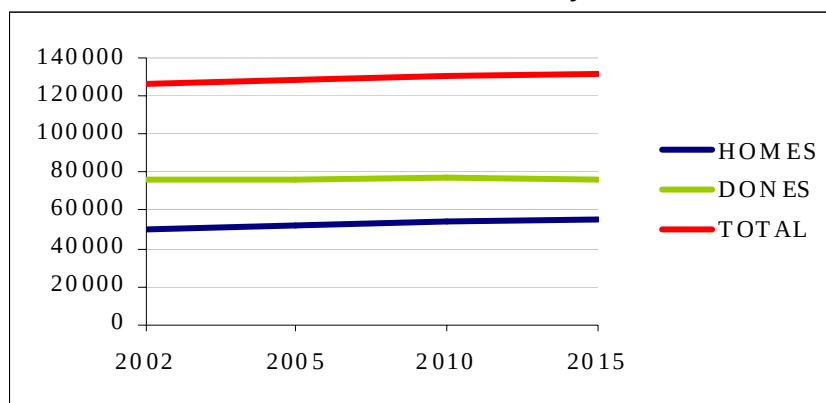

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE. Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Estat de conservació de l'edifici

Gràfic: Projeccions de població de 65 anys i més que viu en edificis amb problemes de conservació. Escenari alt. Catalunya 2002-2015

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE. Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Instal·lacions i serveis de l'habitatge

Taula: Població de 65 anys i més i llars encapçalades per una persona de 65 anys i més segons mancances a l'habitatge on viu. Catalunya 2001.

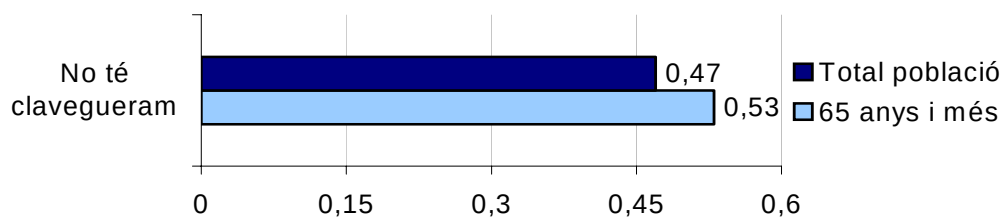
	Població 65 anys i més	Llars	% Llars
Sense aigua corrent	2.522	1.483	0,24
Sense clavegueram	5.688	3.123	0,51
Sense lavabo	16.531	10.518	1,70
Total població	1.073.700	616.246	100,00

Font: Elaboració pròpia segons dades del Cens 2001.

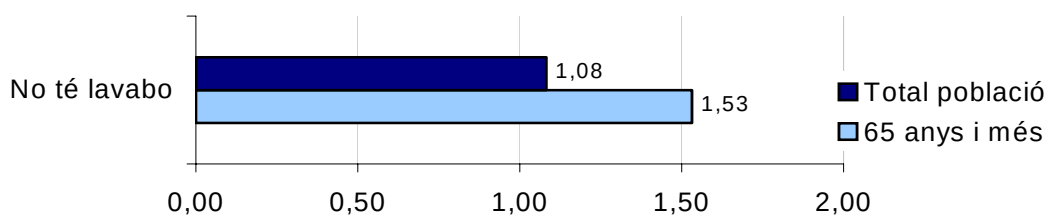
ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Instal·lacions i serveis de l'habitatge

Gràfic: Percentatge de població segons grups d'edat que no disposa de clavegueram a l'edifici on viu. Catalunya 2001.

Gràfic: Percentatge de població segons grups d'edat i que no disposa de lavabo a l'habitatge. Catalunya 2001.

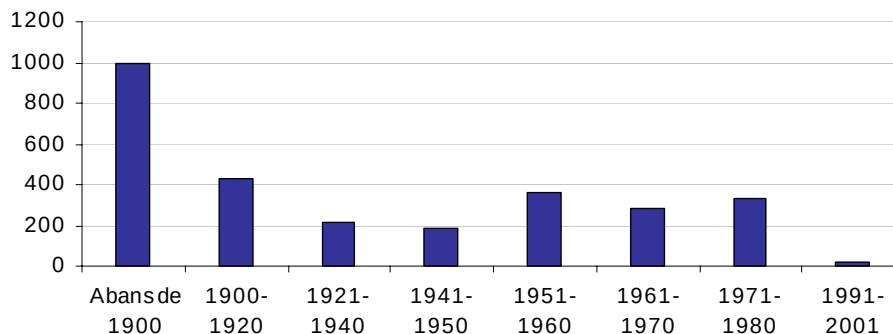

Font: Elaboració pròpia segons dades del Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Instal·lacions i serveis de l'habitatge

Gràfic: Població de 65 anys i més que no té aigua corrent segons antiguitat. Catalunya 2001.

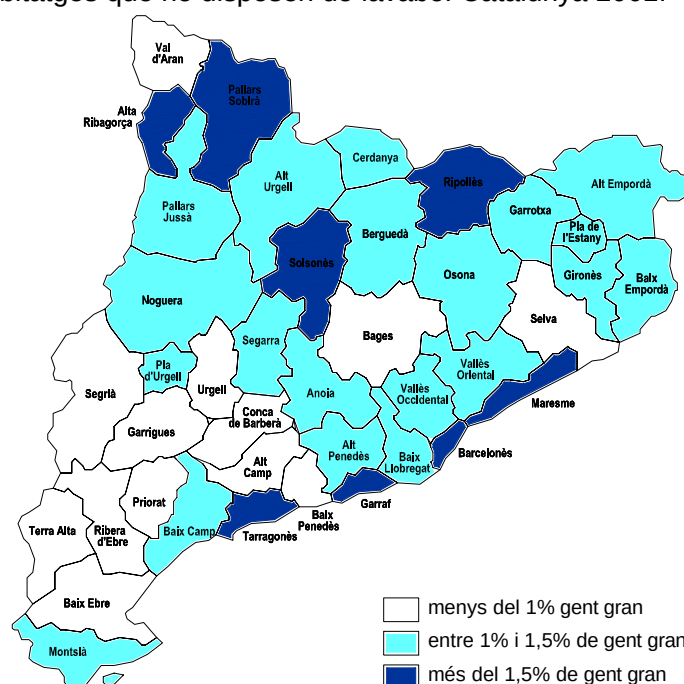

Font: Elaboració pròpia segons dades del Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Instal·lacions i serveis de l'habitatge

Mapa: Comarques segons percentatge de població de 65 anys i més que viu en habitatges que no disposen de lavabo. Catalunya 2001.

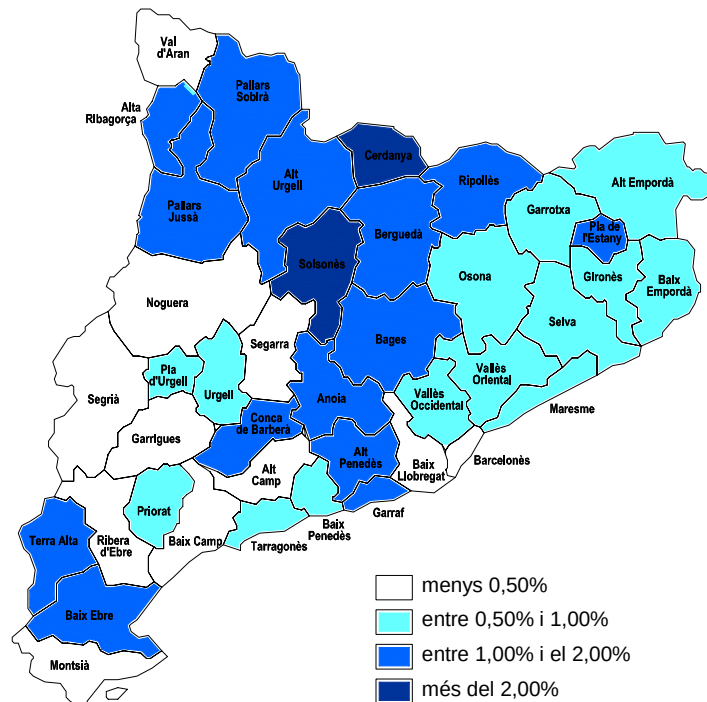

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística. INE. Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Instal·lacions i serveis de l'habitatge

Mapa: Població de 65 anys i més que viu en edificis sense clavegueram. Catalunya 2001.

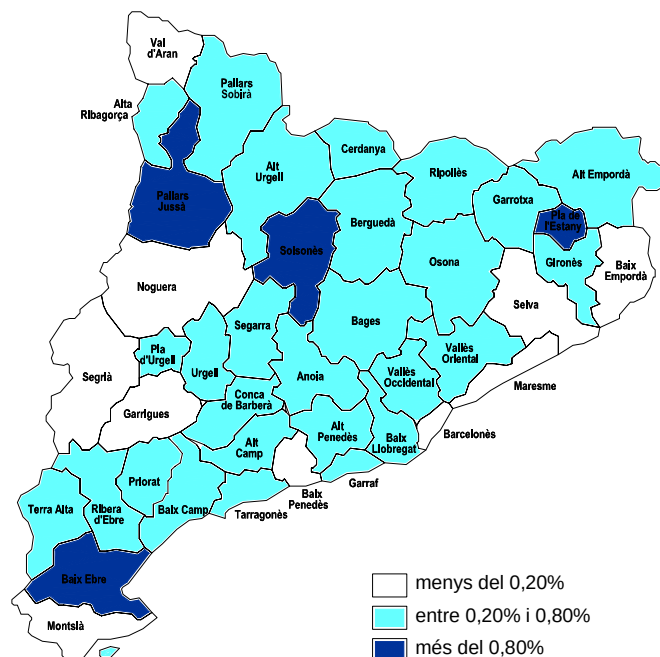

Font: elaboració pròpia segons dades del Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Instal·lacions i serveis de l'habitatge

Mapa: Població de 65 anys i més que viu en habitatges sense aigua corrent. Catalunya 2001.

Font: Elaboració pròpia segons dades del Cens 2001.

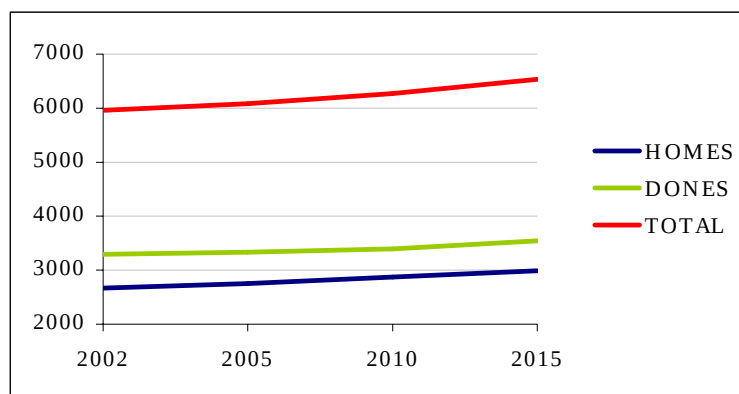
ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Instal·lacions i serveis de l'habitatge

Taula: Població de 65 anys i més i llars encapçalades per una persona de 65 anys i més, i deficiències a l'habitatge o edifici on viu. Catalunya 2001

	Sense aigua corrent	Sense clavegueram	Sense lavabo	Total
% Llars 50 a 64 anys	0,20	0,47	1,10	100,00
% Llars 65 a 79 anys	0,24	0,51	1,54	100,00
% Llars 80 anys i més	0,24	0,50	2,23	100,00

Gràfic: Projeccions de població de 65 anys i més que viu en edificis sense clavegueram. Escenari alt. Catalunya 2002-2015.

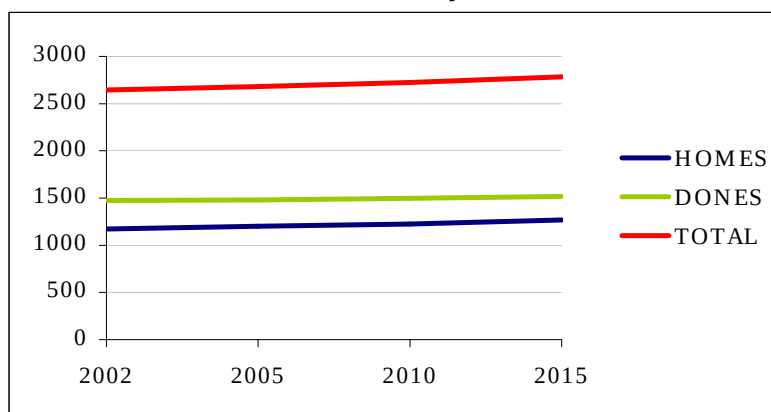

Font: Elaboració pròpia segons dades del Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Instal·lacions i serveis de l'habitatge

Gràfic: Projeccions de població de 65 anys i més que viu en habitatges sense aigua corrent. Escenari alt. Catalunya 2002-2015.

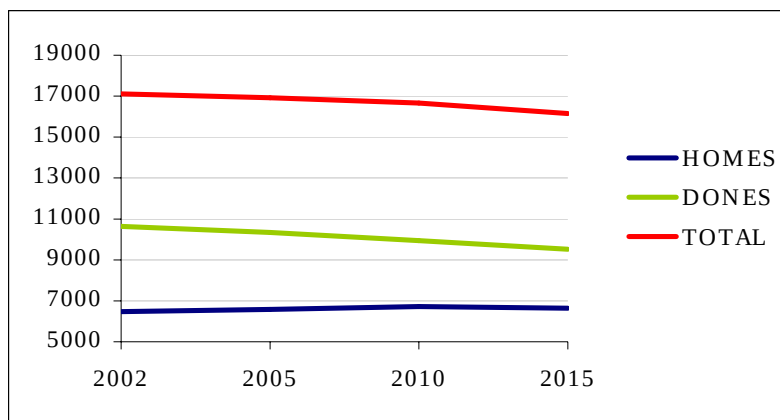

Font: Elaboració pròpia segons dades del Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Instal·lacions i serveis de l'habitatge

Gràfic: Projeccions de població de 65 anys i més que viu en habitatges sense bany. Escenari alt. Catalunya 2002-2015

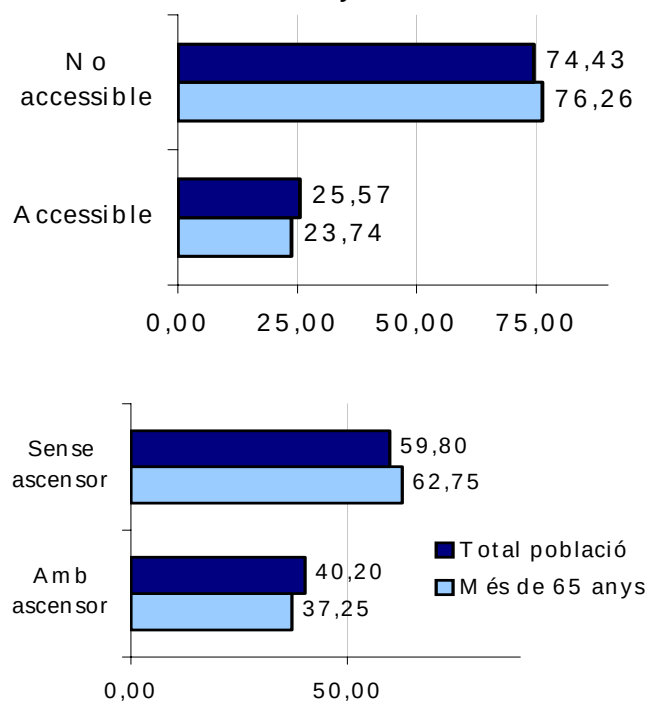

Font: Elaboració pròpia segons dades del Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Accessibilitat i ascensor

Gràfic: Percentatge de població per grups d'edat allotjada en habitatges accessibles o amb ascensor. Catalunya 2001.

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE. Cens 2001.

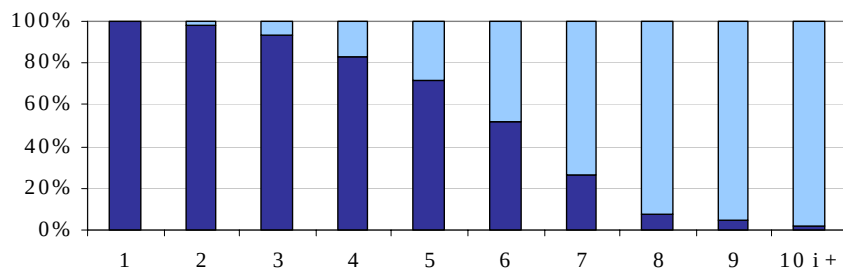
ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya

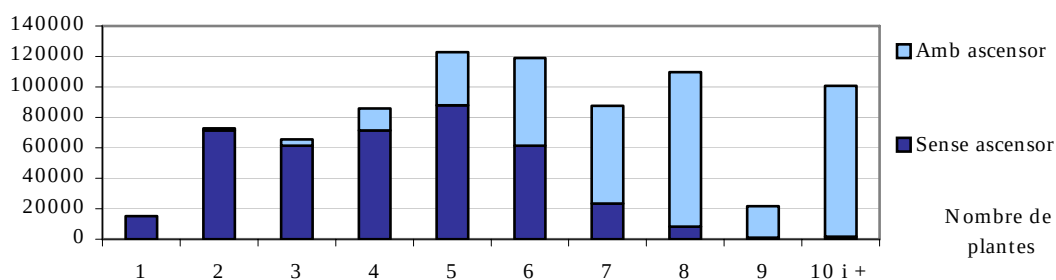
Accessibilitat i ascensor

Gràfic: Població de 65 anys i més que viu en edificis sense ascensor segons nombre de plantes de l'edifici. Catalunya 2001.

En percentatge

Valors absoluts

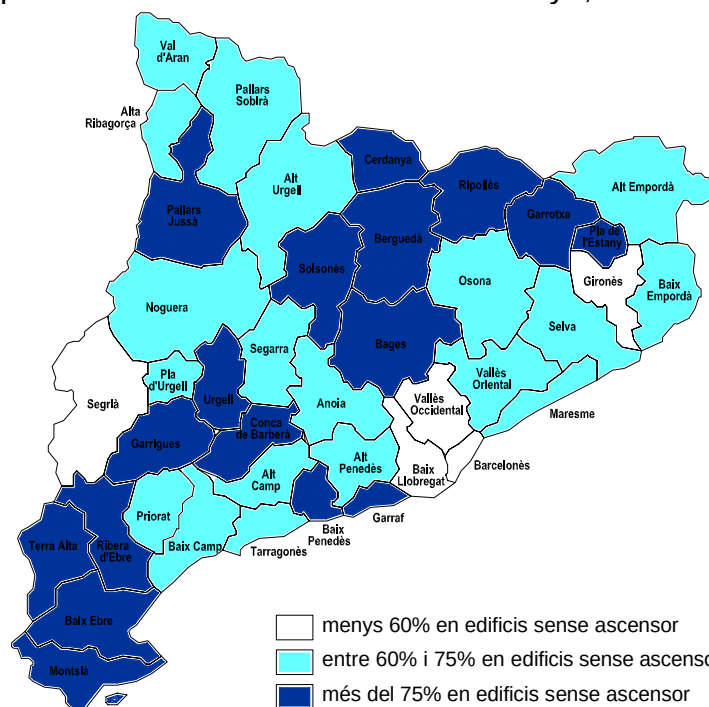
Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE. Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya

Accessibilitat i ascensor

Mapa: Percentatge de població de 65 anys i més que viu en edificis plurifamiliars sense ascensor. Catalunya, 2001.

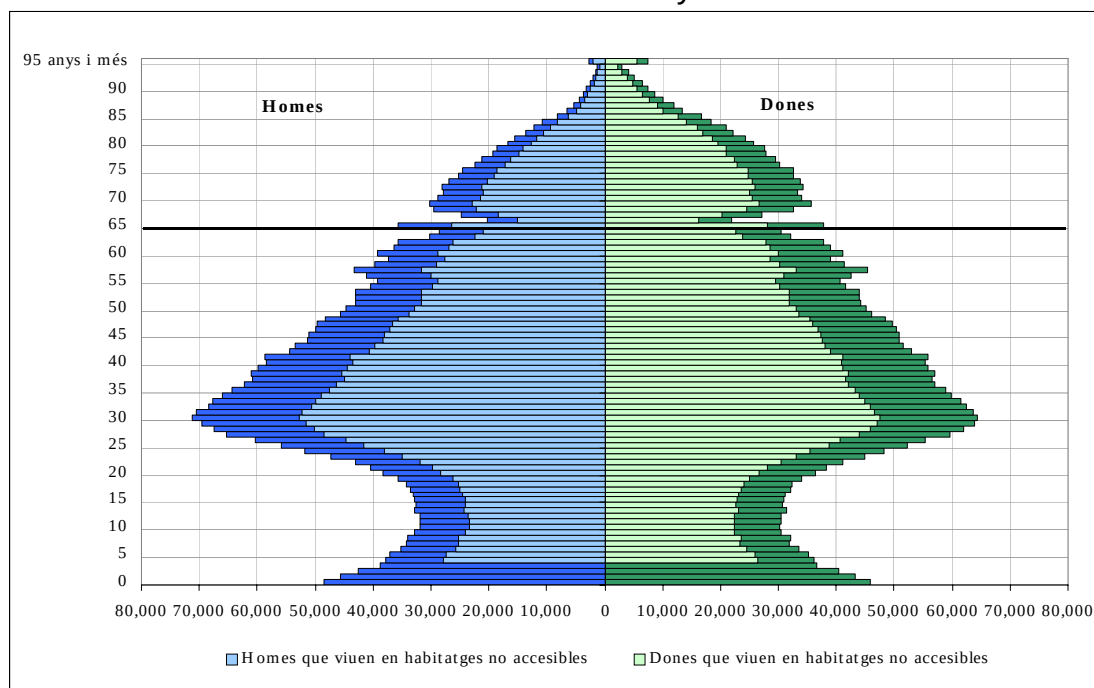
Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE. Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya

Accessibilitat i ascensor

Gràfic: Piràmide de població de Catalunya per sexes i segons condicions d'accessibilitat de l'edifici. Escenari alt. Catalunya 2005.

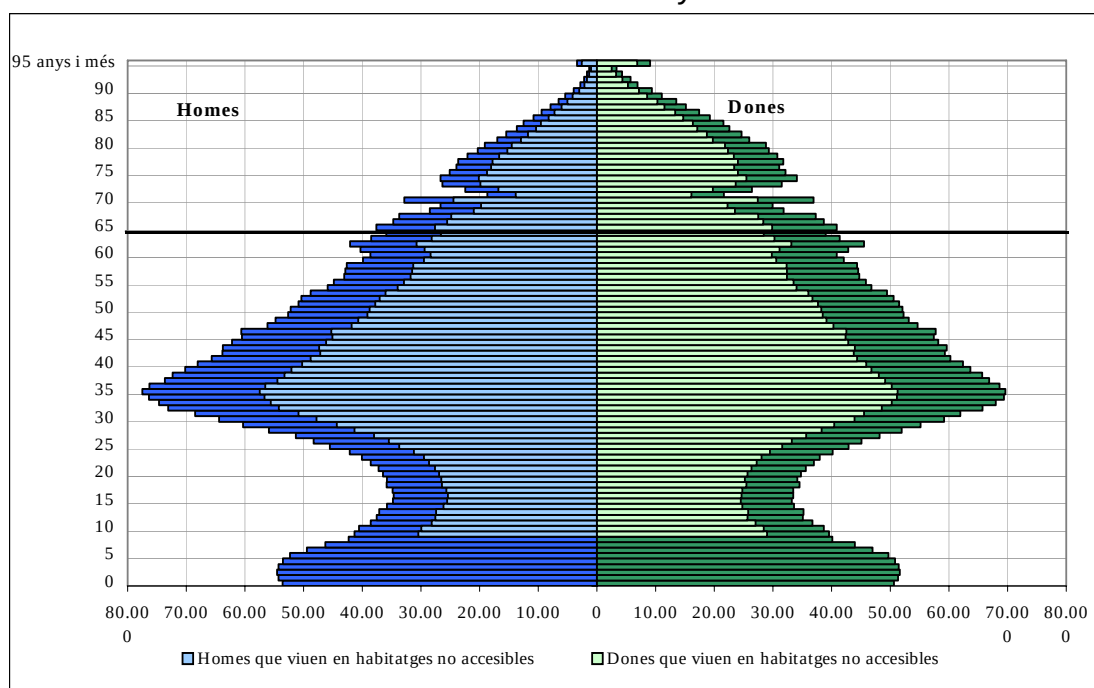
Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE. Cens 2001, i IDESCAT.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya

Accessibilitat i ascensor

Gràfic: Piràmide de població de Catalunya per sexes i segons condicions d'accessibilitat de l'edifici. Escenari alt. Catalunya 2010.

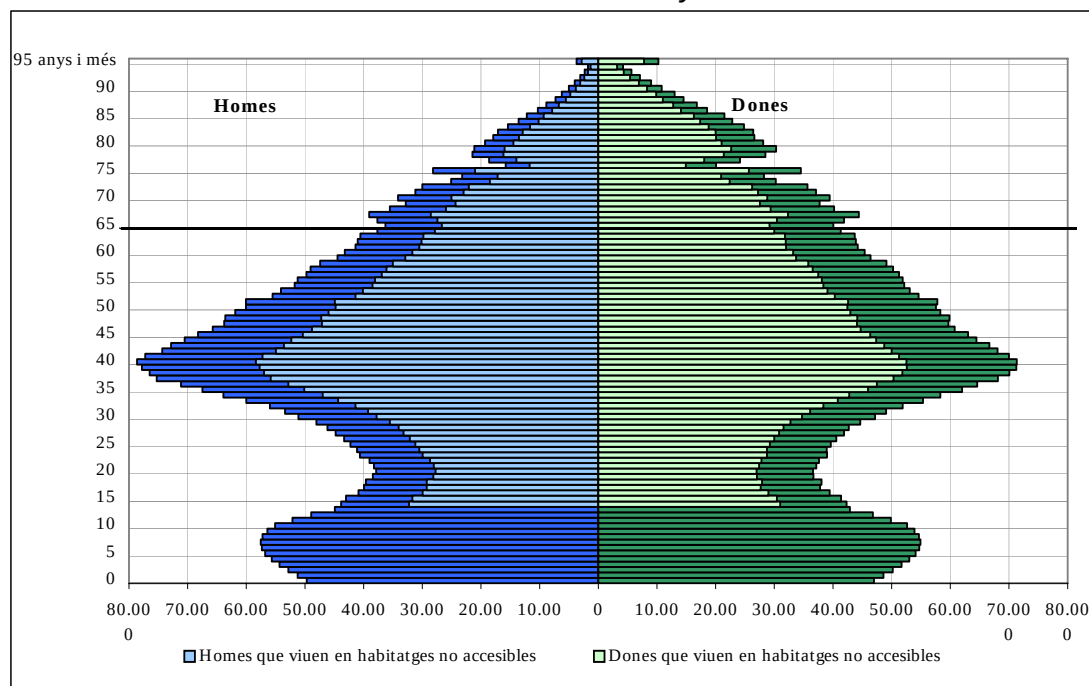

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE. Cens 2001, i IDESCAT.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Accessibilitat i ascensor

Gràfic: Piràmide de població de Catalunya per sexes i segons condicions d'accessibilitat de l'edifici. Escenari alt. Catalunya 2015.

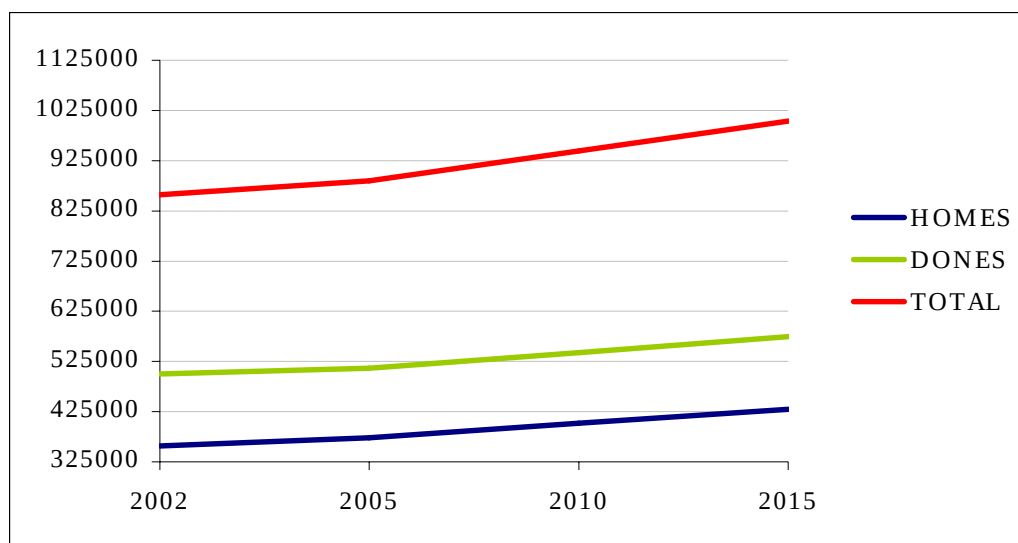

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE. Cens 2001, i IDESCAT.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Accessibilitat i ascensor

Gràfic: Projeccions de població que viu en edificis no accessibles. Escenari alt. Catalunya 2002-2015.

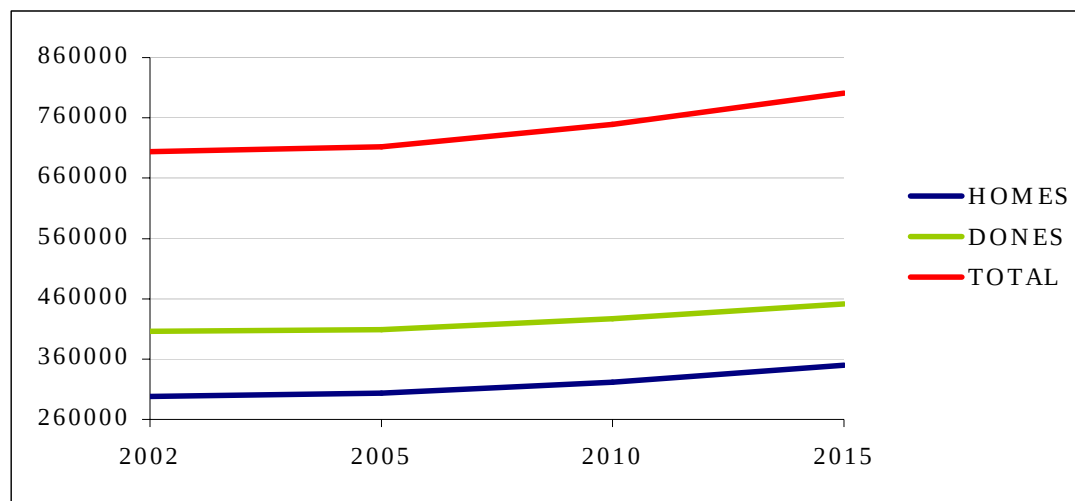

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE. Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Accessibilitat i ascensor

Gràfic: Projeccions de població que viu en edificis sense ascensor. Escenari baix. Catalunya 2002-2015.

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE. Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Règim de tinença

Taula: Evolució del règim de tinença dels habitatges entre 1950 i 1991. Catalunya, 1991.

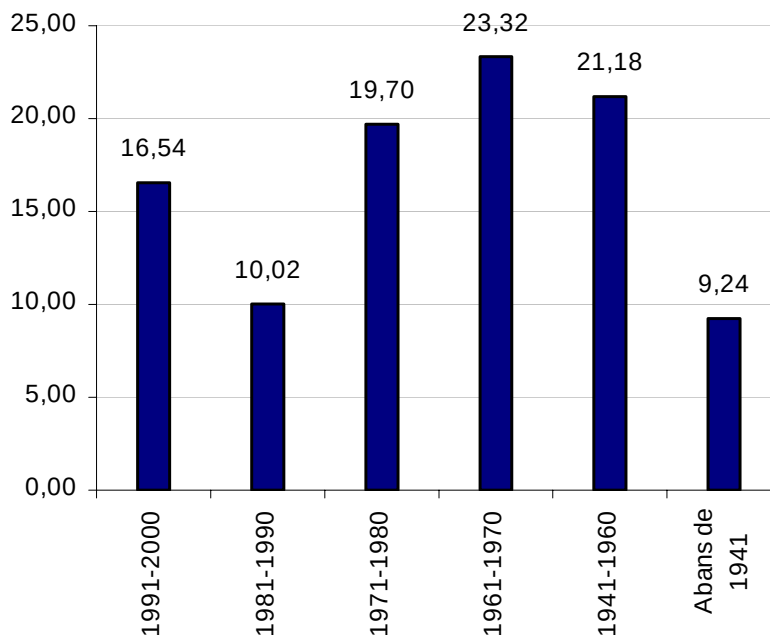
	1950	1960	1970	1981	1991
Lloguer	559.026	595.687	682.237	616.065	487.280
Propietat	193.364	342.403	778.655	1.472.290	1.869.006
Total	752.390	938.090	1.460.892	2.088.355	2.356.286
% lloguer	74,3	63,5	46,7	29,5	20,68
% propietat	25,7	36,5	53,3	70,5	79,32

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE. Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Règim de tinença

Gràfic: Percentatge de població de 65 anys i més en règim de lloguer segons any d'arribada. Catalunya 2001.

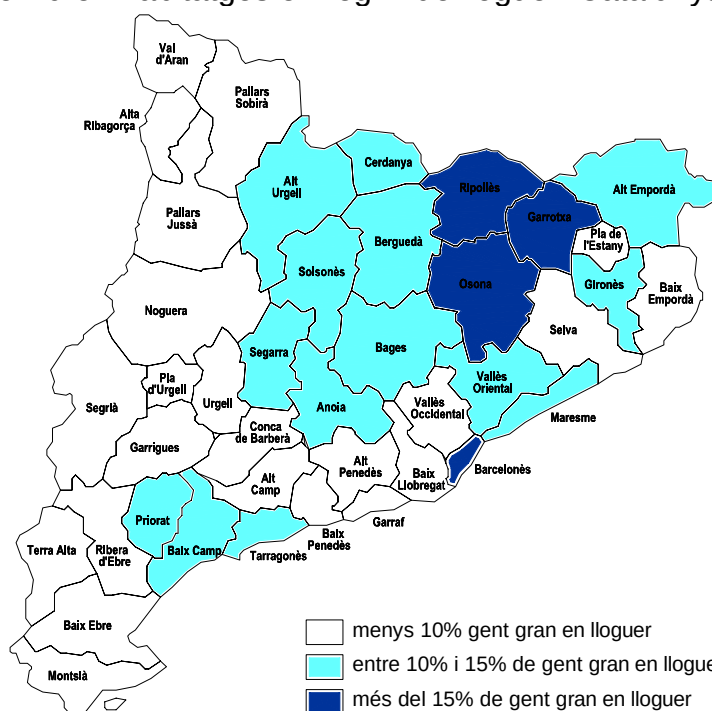

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE. Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Règim de tinença

Mapa: Comarques segons percentatge de població de 65 anys i més que viu en habitatges en règim de lloguer. Catalunya 2001.

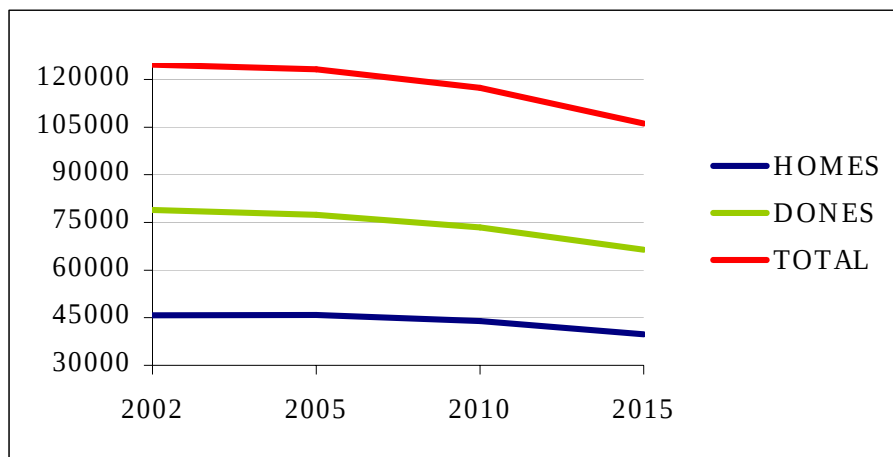

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut d'Estadística de Catalunya.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Règim de tinença

Gràfic: Projeccions de població de 65 anys i més en règim de lloguer des de 1980. Escenari alt. Catalunya 2002-2015.

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut d'Estadística de Catalunya.

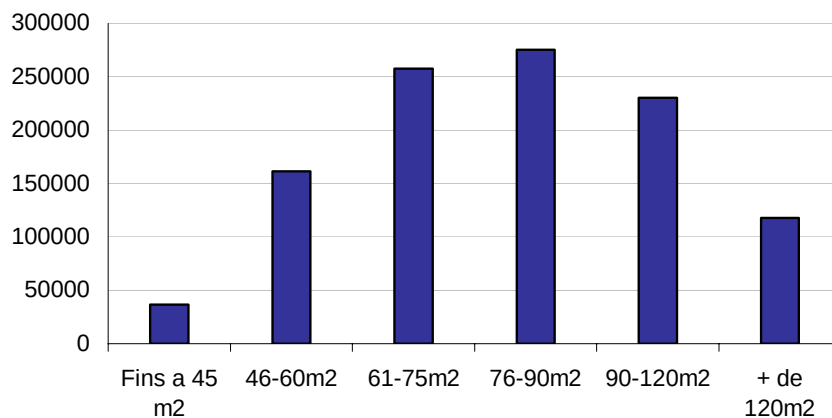
ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya Superfície de l'habitatge

Taula: Percentatge de població que viu en habitatges amb una proporció inferior a 15 m² per ocupant segons grups d'edat. Catalunya 2001.

	% Població en menys de 15 m2	%Població més de 15 m2
Menys de 65 anys	12,30	87,70
65 anys i més	4,16	95,84
Total població	10,91	89,09

Gràfic: Població de 65 anys i més segons superfície de l'habitatge. Catalunya 2001.

Font: Elaboració pròpia segons dades del Institut Nacional de Estadística INE. Cens 2001.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya

Conclusions: aspectes generals

- Els grans catalans viuen en habitatges més **antics, deficients, mal equipats, menys accessibles i més sovint sense ascensor** que la resta de la població.
- El nucli del problema és la nefasta **combinació de pobresa i parc antic i deficient** que afecta un molt ampli segment de la vellesa catalana.
- **L'augment del col·lectiu de gent gran** comporta un increment dels grans afectats. A més, **el sobreenvelliment** i l'augment de necessitats fruit del deteriorament per l'edat té una **negativa incidència en l'evolució qualitativa i quantitativa** de les necessitats. En conseqüència, estem davant d'un problema emergent.
- Afecta principalment les **dones** degut a la feminització de la vellesa i de la pobresa, **i els més grans**, els ancians i ancianes de 80 anys i més, ja que a mida que augmenta l'edat, les condicions residencials empitjoren, els recursos econòmics minvem i les limitacions físiques augmenten. Aquests dos trets característics del problema; **feminització i sobreenvelliment**, també ho són dels grans que viuen sols, per la qual cosa, el problema de l'habitatge també es relaciona directament amb les **llars unipersonals** d'ancians. Per tant, malauradament, quan majors són les necessitats del grans, menor és la possibilitat que l'habitatge on viu sigui adequat per a la seva situació física, econòmica i assistencial.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya

Conclusions: aspectes quantitatius

- El **problema de l'habitatge** en la gent gran adopta diverses formes, que bàsicament, es poden estructurar en **cinc grups**: els problemes d'accessibilitat i mobilitat; els infrahabitatges; la inadaptació dels habitatges; els problemes vinculats al règim de lloguer; i les dificultats econòmiques per al seu pagament.
- Més de 130.000 ancians tindrien una mobilitat reduïda i viuen en **edificacions sense ascensor**.
- Tampoc és massa estrany que l'ancià no disposi de **lavabo** (un 1,5% dels grans, és a dir, més de 16.000 grans), que no tingui **aigua calenta** (aproximadament un 7% de la gent gran), calefacció, o altres equipaments.
- En situacions d'infrahabitatge, són força preocupants els més de 8.600 ancians (un 0,86%) que viuen a Catalunya en edificis considerats **ruïnosos**; o els més de 6.600 catalans majors de 64 anys (0,6%) que no **tenen aigua corrent, clavegueram** o ambdues coses a casa seva.
- En situació de risc de patir **assetjament immobiliari**, segons dades de l'any 2001, al voltant de 120.000 ancians tenien contractes de lloguer anteriors a 1985.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya

Conclusions: aspectes territorials

- En valors absoluts els problemes de la gent gran es **concentren a Barcelona i Àrea Metropolitana**.
- En les **zones urbanes**, el pes del lloguer entre la gent gran creix amb la grandària del municipi, i assoleix en la ciutat de Barcelona els valors màxims, fet que comporta que quasi bé el **mobbing immobiliari** sigui un fet característic de **Barcelona**.
- Quant als problemes de conservació, en les àrees urbanes és possible identificar **dues problemàtiques** molt diferenciades: d'una banda tenim els **centres històrics i els primers eixamples** on es concentren les construccions més antigues del parc, que no solen tenir ascensor, usualment pateixen importants dèficits de conservació i on el lloguer hi predomina, conjuntament amb una població molt envellida amb alts índexs de llars unipersonals d'ancians; i d'altra banda, **la perifèria i els àrees urbanes** que va acollir l'onada migratòria dels anys seixanta, i que solen tenir greus problemes constructius, d'adaptació interior, i d'accessibilitat.
- En les **zones rurals**, els percentatges d'edificis antics augmenten, i amb ells, la proporció d'habitatges no accessibles, sense ascensor o amb greus mancances com l'absència de clavegueram o no disposar d'aigua calenta. En aquests àmbits també tenen més presència les famílies extenses i la propietat està més arrelada.

ENVELLIMENT I HABITATGE

Les condicions residencials de la gent gran a Catalunya

Conclusions: projeccions del problema

- **La futura ancianitat** estarà molt més **polaritzada**. Coexistiran simultàniament els problemes actuals amb un creixent segment de gent gran que gaudeix d'un nivell superior a la mitjana. En termes percentuals, la nova vellesa gaudirà d'unes condicions residencials lleugerament millors; però degut al seu major pes demogràfic, paradoxalment aquesta millora no farà reduir el nombre absolut d'ancians amb problemes, sinó tot el contrari.
- **El més preocupant** de cara als propers anys no seran els joves vells, sinó **el sobreenvelliment**, els majors de 75-80 anys que tenen unes condicions físiques molt minvades, amb predomini de les discapacitats i les situacions de dependència, uns habitatges usualment inadequats, i unes precàries condicions econòmiques.
- **Els majors problemes** en termes quantitatius continuaran essent els derivats de **la manca d'ascensor** i de les condicions d'**accessibilitat** deficientes, sobretot si tenim present que el sobreenvelliment.
- La **progressiva extinció dels contractes d'arrendaments** antics farà que el problema del **mobbing** es vagi substituint per una creixent manca de solvència econòmica dels grans que no són propietaris. És de ben segur **un dels problemes més urgents** que cal resoldre.
- Quant a **la resta de problemàtiques**, malauradament **es mantindran** en el futur de forma estable, encara que en termes relatius, amb una menor incidència entre la gent gran.

ENVELLIMENT I HABITATGE

La política d'habitatge per a la gent gran

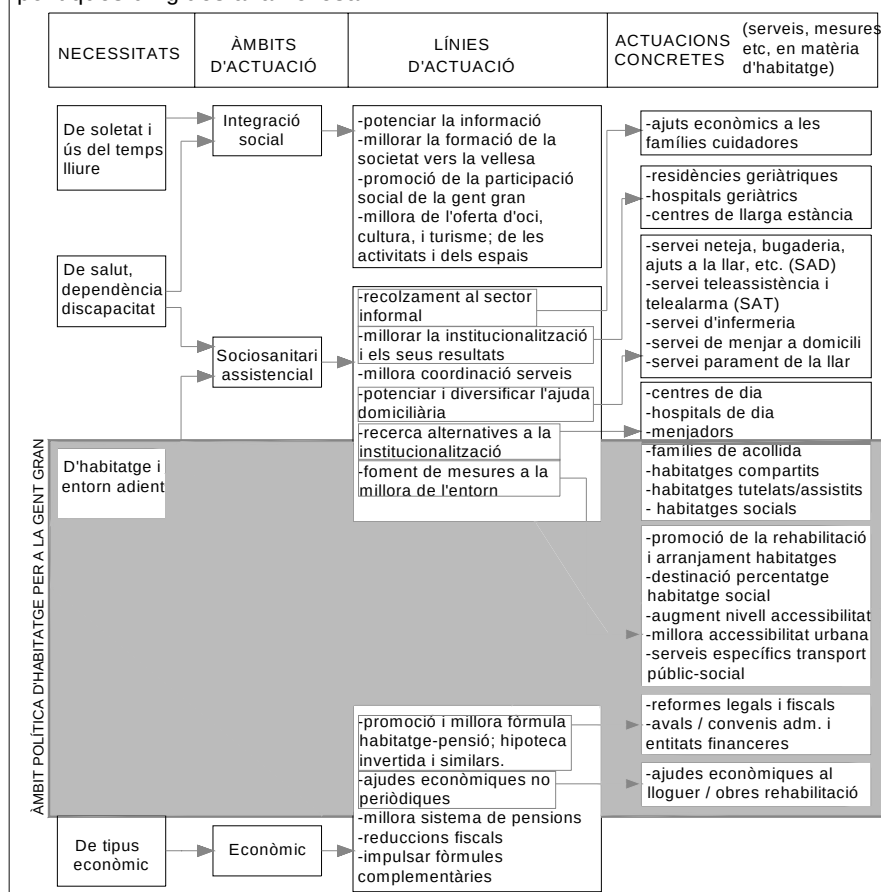
Qüestions prèvies

- **L'envelliment demogràfic** és quelcom **positiu**, però cal donar-li sentit i qualitat a la vida a la vellesa. L'atenció a la dependència i unes adients condicions residencials són probablement dos dels reptes més importants que té plantejada la nostra societat de cara als propers anys vers la gent gran.
- El **desig** àmpliament majoritari de la gent gran és mantenir la seva **independència a casa seva** o en una altra més adequada, però en **el seu barri**, el major temps possible. (valoració de l'habitatge de la gent gran com a refugi, símbol d'independència i autonomia, i valor sentimental-afectiu).
- La millor política d'habitatge dirigida a la gent gran és aquella que es proposa mantenir l'ancià a casa seva sempre que sigui viable. **Envellir en la comunitat** front a la institucionalització.
- Cal augmentar el **coneixement i la despesa pública** en matèria de política d'habitatge i serveis assistencials per a la gent gran.

ENVELLIMENT I HABITATGE

La política d'habitatge per a la gent gran

Gràfic: Àmbit de la política d'habitatge per a la gent gran dins de les polítiques dirigides a la vellesa.

ENVELLIMENT I HABITATGE

La política d'habitatge per a la gent gran

Línies d'actuació

- Creació-Ampliació del parc **d'habitatges de lloguer social per a gent gran** (habitatges dotacionals, etc.).
- Millorar l'estat de conservació dels edificis on viu la gent gran, **la rehabilitació** coma principal camí per a **envellir en la comunitat**.
- Millorar les condicions d'accessibilitat de la gent gran (programa **d'instal·lació d'ascensors** i d'ajudes a l'adequació dels espais comuns).
- **Eliminar el mobbing** immobiliari (oficines de suport).
- Trobar **fórmules residencials alternatives** per als grans (convivència intergeneracional, habitatges amb serveis comuns, habitatges comunitaris, etc.).
- Millorar l'equipament i condicions de l'habitatge.
- Promoure la **participació** de la gent gran en tots els processos vinculats a la política d'habitatge.
- Millorar la **difusió** entre la gent gran dels ajuts i dels processos participatius, i **facilitar** el seu accés.
- Millorar la **coordinació** amb la resta de polítiques públiques d'atenció a la gent gran.